

Allmänna avtalsbestämmelser

Innehållsförteckning

1. Vem försäkringen gäller för
2. Information innan försäkringsavtal ingås
 - 2.1 Försäkringsbolagets informationsplikt
 - 2.2 Försäkringstagarens och den försäkrades upplysningsplikt
 - 2.3 Påföljd vid skadeförsäkring
 - 2.4 Påföljd vid personförsäkring
3. När försäkringen gäller
 - 3.1 Ansvaret börjar
 - 3.2 Försäkringsavtalets giltighet
 - 3.3 Grunder för beviljande av personförsäkring
 - 3.4 Premie
 - 3.4.1 Premiebetalning
 - 3.4.2 Dröjsmål med premien
 - 3.4.3 Återbetalning av premie efter att avtalet upphört
 - 3.4.4 Kvittning mot premie som skall återbetalas
4. Information under försäkringens giltighetstid
 - 4.1 Försäkringsbolagets informationsplikt
 - 4.2 Försäkringstagarens upplysningsplikt vid ökad skaderisk (fareökning)
5. Skyldighet att förhindra och begränsa uppkomsten av skada
 - 5.1 Skyldighet att iakttä säkerhetsföreskrifter
 - 5.2 Räddningsplikt
6. Vad försäkringen inte gäller för
 - 6.1 Atomkärnprocess
 - 6.2 Krig, upplopp och terrorhandling
 - 6.3 Framkallande av försäkringsfall
7. Identifikation
8. Otilräknelighet och nödläge
9. Ersättningsförfarande
 - 9.1 Ansökan om ersättning
 - 9.2 Preskription av rätt till ersättning
 - 9.3 Försäkringsbolagets skyldigheter efter skada
 - 9.4 Utbetalning av ersättning
 - 9.5 Kvittning
10. Försäkringsersättning
 - 10.1 Överförsäkring
 - 10.2 Underförsäkring
11. Missnöje med ersättningsbeslut
 - 11.1 Självrättelse
 - 11.2 Försäkrings- och finansrådgivningen och nämnder som utfärdar rekommendationer om avgöranden
 - 11.3 Tingsrätt
12. Försäkringsbolagets regressrätt
 - 12.1 Försäkringsbolagets regressrätt mot tredje man
 - 12.2 Motorfordonsförsäkring

- 12.3 Försäkringsbolagets regressrätt gentemot försäkringstagaren, den försäkrade eller person som kan jämföras med den försäkrade
 - 13. Ändring av försäkringsavtal
 - 13.1 Ändring under försäkringsperioden
 - 13.2 Ändring vid övergång till ny försäkringsperiod
 - 13.2.1 Anmälningsförfarande
 - 13.2.2 Uppsägningsförfarande
 - 14. Försäkringsavtalet upphör
 - 14.1 Försäkringstagarens rätt att säga upp försäkringen
 - 14.2 Försäkringsbolagets rätt att säga upp försäkringen under försäkringsperioden
 - 14.3 Försäkringsbolagets rätt att säga upp försäkringen vid försäkringsperiodens utgång
 - 14.4 Ägarbyte
 - 15. Tredje mans rätt
 - 15.1 Övriga försäkrade, till vars förmån en egendomsförsäkring gäller
 - 15.2 Den försäkrades ställning när ett försäkringsfall har inträffat
 - 15.3 Företrädesrätt till betalning ur ersättningen
 - 15.4 Den skadelidandes rätt till ersättning vid ansvarsförsäkring
 - 15.5 Den skadelidandes rätt att söka ändring vid ansvarsförsäkring
 - 16. Försäkringsavtalslagen (FAL)
 - 17. Definitioner
-

Ord som skrivs med *kursiv* stil förklaras i punkt 17 (Definitioner).

1. Vem försäkringen gäller för

Avtalsparter i detta försäkringsavtal är Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag och den *försäkringstagare* som anges i försäkringsbrevet.

Vilka övriga som är *försäkrade* framgår av försäkringsvillkoren (allmänna och särskilda) eller av försäkringsbrevet.

2. Information innan försäkringsavtal ingås

2.1 Försäkringsbolagets informationsplikt

Innan ett försäkringsavtal ingås skall försäkringsbolaget ge försäkringssökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och för val av försäkring, såsom information om försäkringsbolagets egna försäkringsformer, premier och försäkringsvillkor. När informationen lämnas skall försäkringssökanden också göras uppmärksam på väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet.

Vid distansförsäljning av försäkringar lämnas därtill de förhandsuppgifter som avses i kapitel 6a i konsumentskyddslagen. Med distansförsäljning avses t.ex. försäljning av försäkringar per telefon eller via nätet.

Om försäkringsbolaget eller dess representant vid marknadsföringen av en försäkring har underlåtit att ge *försäkringstagaren* behövlig information om försäkringen eller har gett honom felaktiga eller vilseledande uppgifter, anses försäkringsavtalet gälla med det innehåll *försäkringstagaren* har haft skäl att sluta sig till utgående från den information han fått.

2.2 Försäkringstagarens och den försäkrades upplysningsplikt

Försäkringstagaren och den *försäkrade* skall vid ansökan om försäkring ge korrekta och fullständiga svar på försäkringsbolagets frågor vilka kan ha betydelse för bedömningen av försäkringsbolagets ansvar. *Försäkringstagaren* och den *försäkrade* skall dessutom under *försäkringsperioden* utan obefogat dröjsmål korrigera upplysningar som de lämnat försäkringsbolaget och som de därefter konstaterat vara oriktiga eller bristfälliga.

Om *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* vid uppfyllandet av ovannämnda upplysningsplikt har förfarit svikligt, är försäkringsavtalet inte bindande för försäkringsbolaget. Försäkringsbolaget har rätt att behålla de betalda premierna också om försäkringen förfaller.

Om *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och premien på grund av detta har avtalats till ett lägre belopp än vad som skulle ha varit fallet om riktiga och fullständiga uppgifter hade lämnats, skall förhållandet mellan den avtalade premien och premien beräknad enligt riktiga fullständiga uppgifter beaktas när en ersättning nedsätts. Mindre avvikelse mellan den uppgift som lämnats och den korrekta och fullständiga uppgiften ger dock inte rätt till nedsättning av ersättningen.

2.3 Påföljd vid skadeförsäkring

Om *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* uppsåtligt eller av oaktsamhet, som inte kan anses vara ringa, har åsidosatt sin upplysningsplikt kan ersättningen sänkas eller förvägras. Vid bedömningen av om ersättningen skall sänkas eller förvägras skall det beaktas vilken betydelse den omständighet, som den av *försäkringstagare* eller den *försäkrade* lämnade oriktiga eller bristfälliga uppgiften gällt har haft för uppkomsten av skadan. Dessutom skall beaktas *försäkringstagarens* eller den *försäkrades* eventuella uppsåt eller arten av deras oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

2.4 Påföljd vid personförsäkring

Försäkringsbolaget är fritt från ansvar, om *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* uppsåtligt eller av oaktsamhet, som inte kan anses vara ringa, har åsidosatt sin upplysningsplikt och försäkringsbolaget inte skulle ha beviljat försäkring i det fall det hade fått korrekta och fullständiga svar.

Om försäkringsbolaget skulle ha beviljat försäkring men endast mot högre premie eller annars på andra villkor än de avtalade, begränsas försäkringsbolagets ansvar till vad som motsvarar den avtalade premien eller de villkor enligt vilka försäkringen skulle ha beviljats.

3. När försäkringen gäller

3.1 Ansvaret börjar

Försäkringsbolagets ansvar inträder från den tidpunkt som parterna kommit överens om. Om ingen överenskommelse om begynnelse tidpunkten träffats, inträder försäkringsbolagets ansvar när försäkringsbolaget eller *försäkringstagaren* har gett eller sänt ett godkännande svar på den andra avtalspartens anbud.

Om *försäkringstagaren* har överlämnat eller avsänt en skriftlig försäkringsansökan till försäkringsbolaget och det är uppenbart att försäkringsbolaget skulle ha godkänt ansökan, ansvarar försäkringsbolaget också för *försäkringsfall* som har inträffat efter att ansökan överlämnades eller avsändes.

En försäkringsansökan eller ett godkännande svar som *försäkringstagaren* har överlämnat eller avsänt till försäkringsbolagets representant anses ha överlämnats eller avsänts till försäkringsbolaget.

Om det inte finns utredning om vilken tid på dygnet ett svar eller en ansökan har överlämnats eller avsänts, anses detta ha skett klockan 24.00.

3.2 Försäkringsavtalets giltighet

Försäkringsavtalet gäller antingen för viss tid eller fortlöpande.

Ett för viss tid ingånget försäkringsavtal gäller under den överenskomna *försäkringsperioden*, om inte *försäkringstagaren* eller försäkringsbolaget skriftligt säger upp avtalet.

Ett fortlöpande försäkringsavtal gäller efter den första *försäkringsperiodens* utgång för ett år i sänder, om inte *försäkringstagaren* eller försäkringsbolaget skriftligt säger upp avtalet. Försäkringsavtalet kan också upphöra att gälla av andra orsaker, som nämns i punkterna 3.4.2 och 14.

3.3 Grunder för beviljande av personförsäkring

Premien och de övriga avtalsvillkoren bestäms på grundval av den *försäkrades* hälsotillstånd vid den tidpunkt då ansökningshandlingarna lämnades in eller sändes till försäkringsbolaget.

Försäkringsbolaget kan förkasta försäkringsansökan eller begränsa sitt ansvar så att det inte gäller sådana sjukdomar och skador, som konstaterats eller som det förekommit symptom på innan försäkringsansökan gjorts. Försäkringsbolaget får inte avslå en ansökan om personförsäkring på den grunden att ett *försäkringsfall* har inträffat eller att hälsotillståndet hos den person, för vilken försäkring söks, har försämrats efter det att ansökningshandlingarna lämnats in eller sänts till försäkringsbolaget.

3.4 Premie

3.4.1 Premiebetalning

Premien skall betalas senast på den förfalldag som anges i försäkringsbolagets faktura. Även om fakturan har en tidigare förfalldag, kan premien betalas inom en månad från det att försäkringsbolaget skickade fakturan till *försäkringstagaren*. Den första premien behöver dock inte betalas förrän försäkringsbolagets ansvar inträtt, om det inte i försäkringsvillkoren anges att betalning av premien är en förutsättning för att försäkringsbolagets ansvar skall inträda. Senare premier behöver inte betalas före den avtalade premieperiodens eller *försäkringsperiodens* början. Försäkringspremierna betalas i överenskomna rater.

Om *försäkringstagarens* betalning inte täcker försäkringsbolagets alla premiefordringar har *försäkringstagaren* rätt att bestämma vilka premiefordringar som skall avkortas med det belopp han betalar.

3.4.2 Dröjsmål med premien

Om *försäkringstagaren* helt eller delvis har försummat att betala premien inom ovan i punkt 3.4.1 avsedd tid, har försäkringsbolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter det att uppsägningsmeddelandet avsänts.

Om *försäkringstagaren* betalar hela premien före uppsägningstidens utgång, upphör försäkringen likväl inte när uppsägningstiden löper ut. Försäkringsbolaget skall nämna om denna möjlighet i uppsägningsmeddelandet.

Har försummelsen att betala premien berott på att *försäkringstagaren* råkat i betalningssvårigheter på grund av sjukdom eller arbetslöshet eller av någon annan särskild orsak, huvudsakligen utan egen förskyllan, upphör försäkringen trots uppsägningen först 14 dagar efter det att hindret bortfallit. Försäkringen upphör dock senast tre månader efter uppsägningstidens utgång. I uppsägningsmeddelandet skall försäkringsbolaget också nämna om den möjligheten att försäkringen kan fortsätta att gälla som tidsbestämd. *Försäkringstagaren* skall senast inom uppsägningstiden skriftligt meddela försäkringsbolaget om betalningssvårigheterna.

Om premien inte betalas inom ovan i punkt 3.4.1 avsedd utsatt tid, skall för dröjsmålstiden erläggas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Försäkringsbolaget har rätt till ersättning enligt lagen om indrivning av fordringar för kostnader som indrivning av premien har förorsakat. Om premier drivs in på rättslig väg, har försäkringsbolaget också rätt till lagstadgade rättegångsavgifter och rättegångskostnader.

Försäkringsbolaget kan överföra indrivningen av sin fordran till en tredje part.

3.4.3 Återbetalning av premie efter att avtalet upphört

Om försäkringen upphör före avtalad tidpunkt har försäkringsbolaget rätt till premie endast för den tid under vilken försäkringsbolagets ansvar har varit i kraft. Återstoden av den redan betalda premien, som beräknas i förhållande till tiden, skall återbetalas till *försäkringstagaren*.

För sina hanteringskostnader har försäkringsbolaget rätt att behålla 30 € av försäkringspremien då *försäkringstagaren* är näringsidkare och 15 € då *försäkringstagaren* är konsument eller näringsidkare som jämfställs med konsument. Försäkringsbolaget behåller dock maximalt försäkringens årspremie. Detta gäller såvida inte annat anges i försäkringsbrevet, försäkringsvillkoren eller i något annat avtal mellan

försäkringsbolaget och *försäkringstagaren*.

Premie återbetalas dock inte om i ärende förfarits svikligt i situationer som avses i punkt 2.2. Premiebelopp på mindre än 8 € behöver inte återbetalas separat.

3.4.4 Kvittning mot premie som skall återbetalas

Försäkringsbolaget kan avdra obetalda försäkringspremier som förfallit och försäkringsbolagets andra fordringar som förfallit från försäkringspremie som skall återbetalas.

4. Information under försäkringens giltighetstid

4.1 Försäkringsbolagets informationsplikt

Efter att försäkringsavtalet ingåtts skall försäkringsbolaget till *försäkringstagaren* överlämna försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren.

Under försäkringens giltighetstid skall försäkringsbolaget årligen informera *försäkringstagaren* om försäkringsbeloppet och andra sådana omständigheter beträffande försäkringen som är av uppenbar betydelse för *försäkringstagaren*.

Om försäkringsbolaget eller dess representant under försäkringens giltighetstid har gett *försäkringstagaren* bristfällig, oriktig eller vilseledande information, anses försäkringsavtalet gälla med det innehåll som *försäkringstagaren* har haft skäl att sluta sig till utgående från den information han fått, om denna bristfälliga, oriktiga eller vilseledande information kan anses ha inverkat på *försäkringstagarens* förfarande. Detta gäller dock inte information som försäkringsbolaget eller dess representant efter ett inträffat *försäkringsfall* har lämnat om framtida ersättning.

4.2 Försäkringstagarens upplysningsplikt vid ökad skaderisk (fareökning)

Försäkringstagaren skall utan dröjsmål meddela försäkringsbolaget, om det i de förhållanden som uppgavs när försäkringen tecknades eller i de omständigheter som antecknats i försäkringsbrevet skett en sådan förändring som väsentligt ökar risken för skada (fareökning) och som försäkringsbolaget inte kan anses ha beaktat när försäkringen tecknades.

Försäkringstagaren skall underrätta försäkringsbolaget om en sådan förändring senast en månad efter det att *försäkringstagaren* erhållit det första årsmeddelandet efter förändringen.

Omständigheter som innebär en ökning av risken kan exempelvis vara ändrad användning av det försäkrade föremålet, reparation, ändrings- och utvidgningsarbeten. Förändringen i en persons hälsotillstånd förutsätter ingen anmälan.

Om *försäkringstagaren* uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa har underlåtit att anmäla om fareökning, kan ersättningen sänkas eller förvägras. Vid bedömning av om ersättningen skall sänkas eller förvägras skall det beaktas, vilken betydelse den omständighet som ökat faran har haft för uppkomsten av skadan. Dessutom skall beaktas eventuellt uppsåt hos *försäkringstagaren* eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

5. Skyldighet att förhindra och begränsa uppkomsten av skada

5.1 Skyldighet att iaktta säkerhetsföreskrifter

Den *försäkrade* skall iaktta de *säkerhetsföreskrifter* som ingår i försäkringsbrevet eller försäkringsvillkoren eller i övrigt getts skriftligt.

Om den *försäkrade* uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa har underlåtit att iaktta *säkerhetsföreskrifterna*, kan ersättningen sänkas eller förvägras. Vid bedömningen av om ersättningen skall sänkas eller förvägras skall det beaktas vilken betydelse åsidosättande av *säkerhetsföreskrifterna* har haft för uppkomsten av skadan. Dessutom skall beaktas eventuellt uppsåt hos *försäkringstagaren* eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

Ansvarsförsäkring

Vid ansvarsförsäkring sänks eller förvägras inte ersättning på grund av den *försäkrades* oaktsamhet.

Om den *försäkrade* emellertid har underlåtit att iaktta *säkerhetsföreskrifterna* uppsåtligt eller av grov oaktsamhet eller om den *försäkrades* bruk av alkohol eller narkotika har inverkat på försummelsen, kan ersättningen sänkas eller förvägras.

Om den *försäkrade* har underlåtit att iaktta *säkerhetsföreskrifterna* av grov oaktsamhet eller om den *försäkrades* bruk av alkohol eller narkotika har inverkat på försummelsen, betalar försäkringsbolaget dock från ansvarsförsäkring till skadelidande fysisk person den del av ersättningen som denne inte har kunnat indriva till följd av att den *försäkrade* vid utsökning eller konkurs befunnits vara insolvent.

5.2 Räddningsplikt

När ett *försäkringsfall* inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående skall den *försäkrade* efter förmåga vidta åtgärder för att avvärja och begränsa skadan samt på skadeplatsen delta i skadans utredning och medverka till att skadans verkliga orsak klarläggs. Om skadan framkallats av en utomstående skall den *försäkrade* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bevaka försäkringsbolagets rätt gentemot skadevållaren. Sådana åtgärder är till exempel att anteckna skadevållarens namn och adress samt uppgifter om eventuella vittnen. Om skadan har förorsakats genom en straffbar gärning, skall den *försäkrade* utan dröjsmål meddela polismyndigheterna detta och i domstol kräva straff för brottsförövarna, om försäkringsbolaget så kräver. Den *försäkrade* skall även i övrigt iaktta de föreskrifter som försäkringsbolaget utfärdat för att avvärja och begränsa skada.

Försäkringsbolaget ersätter skäligen kostnader för uppfyllande av ovannämnda skyldighet att avvärja och begränsa en skada även om försäkringsbeloppet därigenom skulle överskridas.

Om den *försäkrade* uppsåtligt eller av oaktsamhet som inte kan anses vara ringa har åsidosatt sin ovan avsedda räddningsplikt, kan ersättningen till honom sänkas eller förvägras. Vid bedömning av om ersättningen skall sänkas eller förvägras skall det beaktas vilken betydelse åsidosättandet har haft för uppkomsten eller begränsandet av skadan. Dessutom skall beaktas eventuellt uppsåt hos *försäkringstagaren* eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

Ansvarsförsäkring

Vid ansvarsförsäkring kan ersättningen sänkas eller förvägras på grund av den *försäkrades* oaktsamhet bara om den *försäkrade* har åsidosatt sin räddningsplikt uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, eller om den *försäkrades* bruk av alkohol eller narkotika har inverkat på försummelsen.

Om den *försäkrade* har åsidosatt sin räddningsplikt av grov oaktsamhet eller om den *försäkrades* bruk av alkohol eller narkotika har inverkat på försummelsen, betalar försäkringsbolaget dock ur ansvarsförsäkringen till en skadelidande fysisk person den del av ersättningen som denne inte har kunnat indriva till följd av att den *försäkrade* vid utsökning eller konkurs befunnits vara insolvent.

6. Vad försäkringen inte gäller för

6.1 Atomkärnprocess

Ersättning betalas inte för skada, vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

6.2 Krig, upplopp och terrorhandling

Ersättning betalas inte för skada, vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror, upplopp eller *terrorhandling*.

6.3 Framkallande av försäkringsfall

Försäkringsbolaget är fritt från ansvar gentemot en *försäkrad* som har förorsakat skadan uppsåtligt.

Om den *försäkrade* har framkallat *försäkringsfallet* av grov oaktsamhet eller om den *försäkrades* bruk av alkohol eller narkotika har bidragit till skadan, kan ersättningen till honom sänkas eller förvägras.

Vid bedömning av om ersättningen i ovannämnda fall skall sänkas eller förvägras skall det beaktas vilken betydelse den *försäkrade* personens åtgärd har haft för uppkomsten av skadan. Dessutom skall beaktas eventuellt uppsåt hos den *försäkrade* eller arten av hans oaktsamhet samt förhållandena i övrigt.

Ansvarsförsäkring

Om den *försäkrade* har förorsakat skadan av grov oaktsamhet eller om den *försäkrades* bruk av alkohol eller narkotika har bidragit till skadan, betalar försäkringsbolaget dock ur ansvarsförsäkringen till en skadelidande fysisk person den del av ersättningen som denne inte har kunnatindriva till följd av att den *försäkrade* vid utökning eller konkurs befunnits vara insolvent.

7. Identifikation

Vad som ovan sagts om de *försäkrade* i fråga om framkallande av *försäkringsfall*, iakttagande av *säkerhetsföreskrifter* eller uppfyllande av räddningsplikt skall på motsvarande sätt tillämpas på den

- som med den *försäkrades* samtycke är ansvarig för ett försäkrat motordrivet fordon eller släpfordon, fartyg eller luftfartyg
- som tillsammans med den *försäkrade* äger och nyttjar försäkrad egendom eller
- som bor i gemensamt hushåll med den *försäkrade* och tillsammans med honom använder försäkrad egendom.

Vad som ovan har sagts om den *försäkrade* ifråga om iakttagande av *säkerhetsföreskrifter* skall på motsvarande sätt tillämpas på den som på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande hos den *försäkrade* skall sörja för att *säkerhetsföreskrifterna* iakttas.

8. Otillräknelighet och nödläge

Försäkringsbolaget får inte för att frita sig från eller begränsa sitt ansvar åberopa de ovannämnda punkterna 5 och 6.3, om den *försäkrade* när han framkallade ett *försäkringsfall* eller åsidosatte en *säkerhetsföreskrift* eller räddningsplikten var yngre än 12 år eller befann sig i ett sådant sinnestillstånd att han inte skulle ha kunnat dömas till straff för brott.

Försäkringsbolaget får inte för att frita sig från eller begränsa sitt ansvar åberopa punkterna 4, 5 och 6.3, om den *försäkrade* genom sitt handlande när han framkallade fareökningen eller *försäkringsfallet* åsidosatte en *säkerhetsföreskrift* eller räddningsplikten handlade i syfte att förhindra person- eller egendomsskada under sådana förhållanden att försummelsen eller åtgärden kunde försvaras.

Vad som i denna punkt har sagts om den *försäkrade* skall även tillämpas på den som i punkt 7 identifieras med den *försäkrade*.

9. Ersättningsförfarande

9.1 Ansökan om ersättning

Försäkringsbolaget skall beredas tillfälle att inspektera skadan. Brott skall utan dröjsmål anmälas till polismyndigheterna.

Den som söker ersättning skall till försäkringsbolaget överlämna sådana handlingar och uppgifter som behövs för utredning av försäkringsbolagets ansvar. Sådana uppgifter är till exempel

- den *försäkrades* och sökandes adress
- var, när, hur och varför har skadan hänt

- skadans belopp

Dessutom skall vid behov till ersättningsansökan fogas läkarintyg, dödsattest och vid brott polisprotokoll.

Sökande skall vid behov styrka sin rätt att lyfta ersättning.

Försäkringsbolaget är inte skyldigt att betala ersättning förrän det erhållit de ovannämnda utredningarna.

Om den som söker ersättning efter ett *försäkringsfall* svikligt har lämnat försäkringsbolaget oriktiga eller bristfälliga uppgifter, vilka är av betydelse för utredningen av *försäkringsfallet* och försäkringsbolagets ansvar, kan ersättning sänkas eller förvägras enligt vad som skäligen med hänsyn till omständigheterna.

Ersättning betalas inte för den *försäkrades* kostnader för att framställa krav till försäkringsgivaren och medverka i försäkringsgivarens utredning av skadan. Således ersätts inte t.ex. kostnader avseende nedlagd tid för att anmäla skadan till polisen, att inventera skadans omfattning, att delta i möten med hantverkare och representanter för försäkringsgivaren och att återanskaffa skadad egendom. Ersättning betalas inte heller för den *försäkrades* kostnad för utomstående experter såsom ekonomer, jurister eller tekniker.

9.2 Preskription av rätt till ersättning

Försäkringsersättning skall sökas hos försäkringsbolaget inom ett år från det att ersättningssökanden fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning och senast inom tio år från det att *försäkringsfallet* inträffat. Med framläggande av ersättningsanspråk jämföras anmälan om skadan. Om ersättningsanspråk inte framläggs inom denna tid förlorar ersättningssökanden sin rätt till ersättning.

9.3 Försäkringsbolagets skyldigheter efter skada

Efter inträffat *försäkringsfall* skall försäkringsbolaget till den som söker ersättning och andra ersättningsberättigade, lämna uppgifter om försäkringens innehåll och om förfarandet vid ansökan om ersättning. Eventuella förhandsuppgifter till ersättningssökanden om framtida ersättning, ersättningsbelopp eller sätt att betala ersättningen inverkar inte på prestationsskyldigheten enligt försäkringsavtalet.

9.4 Utbetalning av ersättning

Försäkringsbolaget skall med anledning av en inträffad skada, utan dröjsmål och senast en månad efter det att försäkringsbolaget fått de handlingar och uppgifter som är nödvändiga för utredandet av dess ansvar, betala ut ersättning enligt försäkringsavtalet eller meddela att någon ersättning inte betalas.

Om ersättningsbeloppet inte är ostridigt, skall försäkringsbolaget dock betala den ostridiga delen av ersättningen inom den angivna tiden.

I fråga om ersättningsbeslut som gäller ansvarsförsäkring skall försäkringsbolaget också underrätta den skadelidande.

På försenad ersättning skall försäkringsbolaget betala dröjsmålsränta enligt räntelagen.

9.5 Kvittning

I enlighet med allmänna kvittningsförutsättningar kan försäkringsbolaget från ersättningen dra av obetalda förfallna premier och andra förfallna fordringar som försäkringsbolaget har.

10. Försäkringsersättning

10.1 Överförsäkring

Egendom eller intresse är överförsäkrat om det försäkringsbelopp som anges i försäkringsavtalet avsevärt överstiger den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets rätta värde.

Försäkringsbolaget är inte skyldigt att med anledning av en skada som har drabbat överförsäkrad egendom eller ett överförsäkrat intresse betala ut mera i ersättning än vad som behövs för att täcka skadan.

10.2 Underförsäkring

Egendom eller intresse är underförsäkrat om det försäkringsbelopp som anges i försäkringsavtalet avsevärt understiger den försäkrade egendomens eller det försäkrade intressets rätta värde, om inte annat avtalats.

Försäkringsbolaget är skyldigt att med anledning av en skada som drabbat underförsäkrad egendom eller ett underförsäkrat intresse ersätta endast en så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan försäkringsbeloppet och egendomens eller intressets värde.

Om *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och premien på grund av detta har avtalats till ett lägre belopp än vad som skulle ha varit fallet om riktiga och fullständiga uppgifter hade lämnats, ska förhållandet mellan den avtalade premien och premien beräknad enligt riktiga och fullständiga uppgifter beaktas när en ersättning sätts ned.

11. Missnöje med ersättningsbeslut

Om *försäkringstagaren*, den *försäkrade*, den skadelidande vid ansvarsförsäkring eller någon annan som yrkar på ersättning är missnöjd med försäkringsbolagets beslut har han rätt att väcka talan mot försäkringsbolaget.

Före det kan *försäkringstagaren* hos Försäkrings- och finansrådgivningen be om råd och handledning eller hos behörig nämnd anhålla om en rekommendation om avgörande.

Behandling vid nämnd hindrar inte att talan väcks. Däremot tar nämnderna inte upp till behandling ett ärende som har behandlats eller anhängiggjorts vid domstol.

11.1 Självrättelse

Om den som söker ersättning misstänker ett fel i försäkringsbolagets ersättningsbeslut eller i något annat beslut har han rätt att få närmare information om de omständigheter som har lett fram till avgörandet. Försäkringsbolaget skall korrigera beslutet, om nya utredningar ger anledning därtill.

11.2 Försäkrings- och finansrådgivningen och nämnder som utfärdar rekommendationer om avgöranden

Om den som söker ersättning är missnöjd med försäkringsbolagets beslut kan han be om råd och handledning hos Försäkrings- och finansrådgivningen. Byrån är ett opartiskt organ som har till uppgift att ge konsumenterna råd i försäkrings- och ersättningsärenden.

Försäkringsbolagets beslut kan hänskjutas till Försäkringsnämnden, som verkar i anslutning till Försäkrings- och finansrådgivningen. Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer om avgöranden i tvister som gäller tolkning och tillämpning av lag och försäkringsvillkor i försäkringsförhållanden.

Försäkringsbolagets beslut kan också hänskjutas till konsumenttvistenämnden, som ger rekommendationer om avgöranden med stöd av konsumentskyddslagstiftningen.

Rådgivningsservicen och nämndernas utlåtanden erhålls gratis.

11.3 Tingsrätt

Om den som söker ersättning inte nöjer sig med försäkringsbolagets beslut kan han väcka talan mot försäkringsbolaget. Talan kan väckas antingen vid tingsrätt på parternas hemort i Finland eller vid tingsrätt på försäkringsbolagets hemort eller på skadeorten, såvida inte annat följer av Finlands internationella avtal.

Talan med anledning av försäkringsbolagets beslut skall väckas inom tre år efter att parterna fått skriftligt besked om försäkringsbolagets beslut och om denna tidsfrist. Efter att tidsfristen löpt ut föreligger inte längre rätt att väcka talan.

Behandling i nämnd avbryter preskriptionstiden för rätten att väcka talan.

12. Försäkringsbolagets regressrätt

12.1 Försäkringsbolagets regressrätt mot tredje man

Den *försäkrades* rätt att hos tredje man kräva det ersättningsbelopp som försäkringsbolaget betalt till den *försäkrade* övergår till försäkringsbolaget om tredje man förorsakat *försäkringsfallet* uppsåtligt eller av grov oaktsamhet eller enligt lag är skyldig att betala ersättning oberoende av eventuell oaktsamhet.

12.2 Motorfordonsförsäkring

Har motorfordonets ägare, förare eller passagerare oberoende av vad som sagts i punkt 12.1, uppsåtligt eller av grov vårdslöshet förorsakat skadan eller har skadan förorsakats genom vårdslöshet under färd med fordon som olovligt tagits i bruk eller har någon förorsakat skadan vid framförande av fordon i sådant tillstånd att alkoholhalten i hans blod under eller efter färden uppgick till minst 1,2 promille eller hade han minst 0,53 milligram alkohol per liter i sin utandningsluft eller har han förorsakat skadan då han annars framfört fordon under sådan påverkan av alkohol eller annat rusmedel än alkohol eller under gemensam påverkan av alkohol och annat rusmedel att hans förmåga till felfria prestationer var kännbart nedsatt, och betalar i sådant fall försäkringsbolaget i ersättning för skada ett belopp, som mottagaren har rätt att kräva av den skadeståndsskyldige, övergår denna rätt till försäkringsbolaget.

12.3 Försäkringsbolagets regressrätt gentemot försäkringstagaren, den försäkrade eller person som kan jämföras med den försäkrade

Försäkringsbolaget får återkräva utbetald ersättning helt eller delvis om *försäkringstagaren*, den *försäkrade* eller person som identifierats med den *försäkrade* enligt punkt 7

- förorsakat skadan genom uppsåt, grov oaktsamhet m.m. (punkt 6.3)
- försummat sin upplysningsplikt (punkt 2.2)
- försummat att meddela ökning av faran (punkt 4.2)
- försummat skyldigheten att iaktta *säkerhetsföreskrifter* (punkt 5.1)
- försummat sin räddningsplikt (punkt 5.2).

13. Ändring av försäkringsavtal

13.1 Ändring under försäkringsperioden

Försäkringsbolaget har rätt att under *försäkringsperioden* ändra premien eller andra avtalsvillkor så att de motsvarar de nya förhållandena om

- *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* har åsidosatt sin upplysningsplikt enligt punkt 2.2 eller om
- det under *försäkringsperioden* i de förhållande som *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* uppgivit för försäkringsbolaget när avtalet ingicks eller i någon omständighet som antecknats i försäkringsbrevet har skett en sådan förändring som avses i punkt 4.2.

Efter att ha fått kännedom om ovannämnd omständighet skall försäkringsbolaget utan obefogat dröjsmål sända ett meddelande om hur och från vilken tidpunkt premien eller övriga avtalsvillkor ändras. I meddelandet skall nämnas att *försäkringstagaren* har rätt att säga upp försäkringen.

13.2 Ändring vid övergång till ny försäkringsperiod

13.2.1 Anmälningsförfarande

Försäkringsbolaget har rätt att inför övergången till ny *försäkringsperiod* ändra försäkringsvillkor, premier och övriga avtalsvillkor.

Försäkringsvillkor och premier

Försäkringsbolaget kan göra ändringar i försäkringsvillkor, premier och övriga avtalsvillkor, när ändringen utgörs av

- ny eller ändrad lagstiftning eller en myndighetsföreskrift
- en oförutsedd förändring i omständigheterna (t.ex. internationell kris, exceptionell naturföreteelse, katastrofartad olycka).

Försäkringspremie och självrisk

Försäkringsbolaget kan göra ändringar i premiernas och/eller självriskens belopp utan att säga upp försäkringen, om ändringen grundar sig på

- förändring i index som anges i försäkringsavtalet
- en förändring i försäkringens skadekostnad

Med försäkringspremie avses grundpremien i enlighet med tarifferna för produkten. Om försäkringen omfattar bonussystem eller andra individuella riskklasssystem, är de ändringar av premien som görs inom ramen för dessa inte sådana ändringar som nämns i denna villkorspunkt.

Mindre ändringar i försäkringsskyddet

Försäkringsbolaget kan dessutom göra mindre ändringar i försäkringsvillkoren och de övriga avtalsvillkoren förutsatt att de inte ändrar på det centrala innehållet i försäkringsskyddet.

Om försäkringsbolaget företar ändring av ovan beskriven art i försäkringsavtalet, skall försäkringsbolaget i samband med premiefordran sända *försäkringstagaren* ett meddelande om ändringar och deras grunder senast 30 dagar före ingången av följande *försäkringsperiod*. Försäkringen fortsätter då i den ändrade formen, om inte *försäkringstagaren* skriftligen säger upp försäkringen att upphöra innan den nya försäkringsperioden börjar.

I försäkringsavtal som ingåtts med företag som inte kan jämföras med konsument eller med sammanslutningar kan försäkringsvillkoren och premiegrunderna alltid ändras genom anmälningsförfarandet.

13.2.2 Uppsägningsförfarande

Om försäkringsbolaget ändrar försäkringsvillkor, premier eller övriga avtalsvillkor i andra fall än sådana som nämns i punkt 13.2.1 eller om försäkringsbolaget utelämnar en kraftigt marknadsförd förmån ur försäkringen, skall försäkringsbolaget säga upp försäkringen att upphöra när *försäkringsperioden* går ut. Uppsägningen skall ske skriftligt senast 30 dagar före *försäkringsperiodens* utgång.

Denna villkorspunkt tillämpas inte på försäkringsavtal som ingåtts med företag som inte är att jämföras med konsument eller med sammanslutningar.

14. Försäkringsavtalet upphör

14.1 Försäkringstagarens rätt att säga upp försäkringen

Försäkringstagare som är eller som kan jämföras med konsument har rätt att när som helst säga upp en försäkring att upphöra under *försäkringsperioden*. Uppsägningen skall ske skriftligt. Om *försäkringstagaren* inte har angivit något datum, upphör försäkringen att gälla när uppsägningsmeddelande har överlämnats eller avsänts till försäkringsbolaget.

Företagare och sammanslutningar som inte är att jämföras med konsument har rätt att säga upp en fortlöpande försäkring vid *försäkringsperiodens* utgång. Uppsägningen skall ske skriftligt senast 30 dagar före *försäkringsperiodens* utgång.

14.2 Försäkringsbolagets rätt att säga upp försäkringen under försäkringsperioden

Försäkringsbolaget har rätt att säga upp en försäkring att upphöra under *försäkringsperioden*, om

- *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* innan försäkringen beviljades har lämnat oriktiga eller bristfälliga upplysningar och om försäkringsbolaget inte skulle ha beviljat försäkringen om det känt till det rätta sakförhållandet

- det under *försäkringsperioden*, i de förhållanden som *försäkringstagaren* eller den *försäkrade* uppgivit för försäkringsbolaget när avtalet ingicks eller i någon omständighet som antecknats i försäkringsbrevet skett en förändring som väsentligt ökar risken för skada och som försäkringsbolaget inte kan anses ha beaktat när avtalet ingicks
- den *försäkrade* uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har åsidosatt en *säkerhetsföreskrift*
- den *försäkrade* har förorsakat *försäkringsfallet* uppsåtligen eller av grov oaktsamhet eller
- den *försäkrade* efter *försäkringsfallet* svikligen har lämnat försäkringsbolaget oriktiga eller bristfälliga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsbolagets ansvar

Försäkringsbolaget skall efter att ha fått vetskap om uppsägningsgrunderna utan obefogad dröjsmål säga upp försäkringen skriftligt. Försäkringen upphör att gälla en månad efter att uppsägningsmeddelandet avsänts.

Försäkringsbolagets rätt att säga upp en försäkring på grund av underlåten premiebetalning bestäms enligt punkt 3.4.2.

14.3 Försäkringsbolagets rätt att säga upp försäkringen vid försäkringsperiodens utgång

Försäkringsbolaget har rätt att säga upp försäkringen att upphöra vid *försäkringsperiodens* utgång. Uppsägningen skall ske skriftligt senast en månad före *försäkringsperiodens* utgång.

14.4 Ägarbyte

Försäkringsavtalet upphör att gälla om den försäkrade egendomen övergår till annan ny ägare än till *försäkringstagaren* själv eller till dennes dödsbo. Om ett *försäkringsfall* inträffar inom 14 dagar efter äganderättens övergång har den nya ägaren dock rätt till ersättning, såvida han inte själv har tecknat en försäkring för egendomen.

Om andra försäkringar har fogats till egendomsförsäkringen, t.ex. ansvars-, rättsskydds- eller avbrottsförsäkring, upphör en sådan försäkring omedelbart att gälla då egendomen övergår till ny ägare.

15. Tredje mans rätt

15.1 Övriga försäkrade, till vars förmån en egendomsförsäkring gäller

Om annat inte har avtalats, gäller en egendomsförsäkring till förmån för ägaren, den som köpt egendomen med äganderättsförbehåll, den som har panträtt eller retentionsrätt i egendomen samt även i övrigt till förmån för den som bär risken för egendomen.

15.2 Den försäkrades ställning när ett försäkringsfall har inträffat

Försäkringsbolaget får i syfte att sänka eller förvägra ersättningen, gentemot en *försäkrad* som avses i punkt 15.1 åberopa stadgandena om *försäkringstagarens* eller annan *försäkrads* åsidosättande av upplysningsplikt (punkt 2.2) eller anmälan om fareökning (punkt 4.2) endast i det fall att den *försäkrade* före *försäkringsfallet* hade eller borde ha haft kännedom om *försäkringstagarens* eller någon annan *försäkrads* förfarande.

Varje *försäkrad* har rätt till den ersättning som betalas ut med anledning av ett *försäkringsfall*.

Försäkringstagaren får dock med bindande verkan för den *försäkrade* förhandla med försäkringsbolaget samt lyfta ersättningen, utom då den *försäkrade* nämns vid namn i avtalet eller har uppgivit att han själv bevakar sin rätt eller då det är fråga om inteckningshavares rätt att få betalning ur ersättningen.

15.3 Företrädesrätt till betalning ur ersättningen

Gäller en egendomsförsäkring till förmån för en fysisk eller juridisk person som till säkerhet för sin fordran har panträtt i egendomen, har denne, även om fordran inte har förfallit till betalning, rätt att före ägaren få betalning ur ersättningen, om ägaren inte har reparerat skadan eller ställer säkerhet för reparationen. Vad som här sagts gäller på motsvarande sätt till förmån för en fysisk eller juridisk person som har retentionsrätt i egendomen till säkerhet för en fordran som förfallit till betalning.

Ägaren har rätt att få betalning ur ersättningen före den som köpt egendomen med äganderättsförbehåll.

Angående en inteckningshavares rätt att få betalning ur ersättningen gäller vad som stadgats om inteckningshavares rätt till försäkringsersättning.

15.4 Den skadelidandes rätt till ersättning vid ansvarsförsäkring

Den skadelidande har vid ansvarsförsäkring rätt att kräva ersättning enligt försäkringsavtalet direkt av försäkringsbolaget, om den *försäkrade* har försatts i konkurs eller annars är insolvent.

Om ett ersättningskrav riktas till försäkringsbolaget skall försäkringsbolaget utan obefogat dröjsmål underrätta den *försäkrade* om saken samt ge honom tillfälle att lägga fram en utredning om *försäkringsfallet*. Den *försäkrade* skall också informeras om ärendets senare handläggningsskeden.

Om försäkringsbolaget godkänner den skadelidandes ersättningskrav är godkännandet inte bindande för den *försäkrade*.

15.5 Den skadelidandes rätt att söka ändring vid ansvarsförsäkring

Den skadelidande har rätt att med anledning av ersättningsbeslutet väcka talan mot försäkringsbolaget eller hänskjuta ärendet till Försäkringsnämnden eller konsumenttvistenämnden enligt punkt 11.

16. Försäkringsavtalslagen (FAL)

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen (543/94). Lagens stadganden reglerar avtalsförhållandet mellan kunden och försäkringsbolaget samt tredje mans rätt i vissa fall.

17. Definitioner

Försäkringstagare

Den som ingått försäkringsavtal med försäkringsbolaget.

Den försäkrade

Den som försäkringen gäller för.

Försäkringsperiod

Den för försäkringen avtalade giltighetstiden. Försäkringsavtalet fortsätter en avtalad försäkringsperiod i sänder, såvida inte någon av avtalsparterna säger upp avtalet.

Försäkringsfall

En händelse, som till sin typ, uppfyller försäkringsvillkorens kriterier på ersättningsbar skada.

Säkerhetsföreskrifter

Säkerhetsföreskrifter innebär en i försäkringsbrevet, försäkringsvillkoren eller annan skriftligen ålagd skyldighet att följa anvisningar som syftar till att förhindra eller begränsa uppkomsten av en skada.

Terrorhandling

Med terrorhandling avses en skadebringande brottslig handling riktad mot allmänheten – t.ex. en våldshandling eller en farlig spridning av biologiska eller kemiska substanser – som framstår att vara utförd i syfte att utöva inflytande på politiska, religiösa eller andra ideologiska organ eller att injaga skräck.